

Ms 527

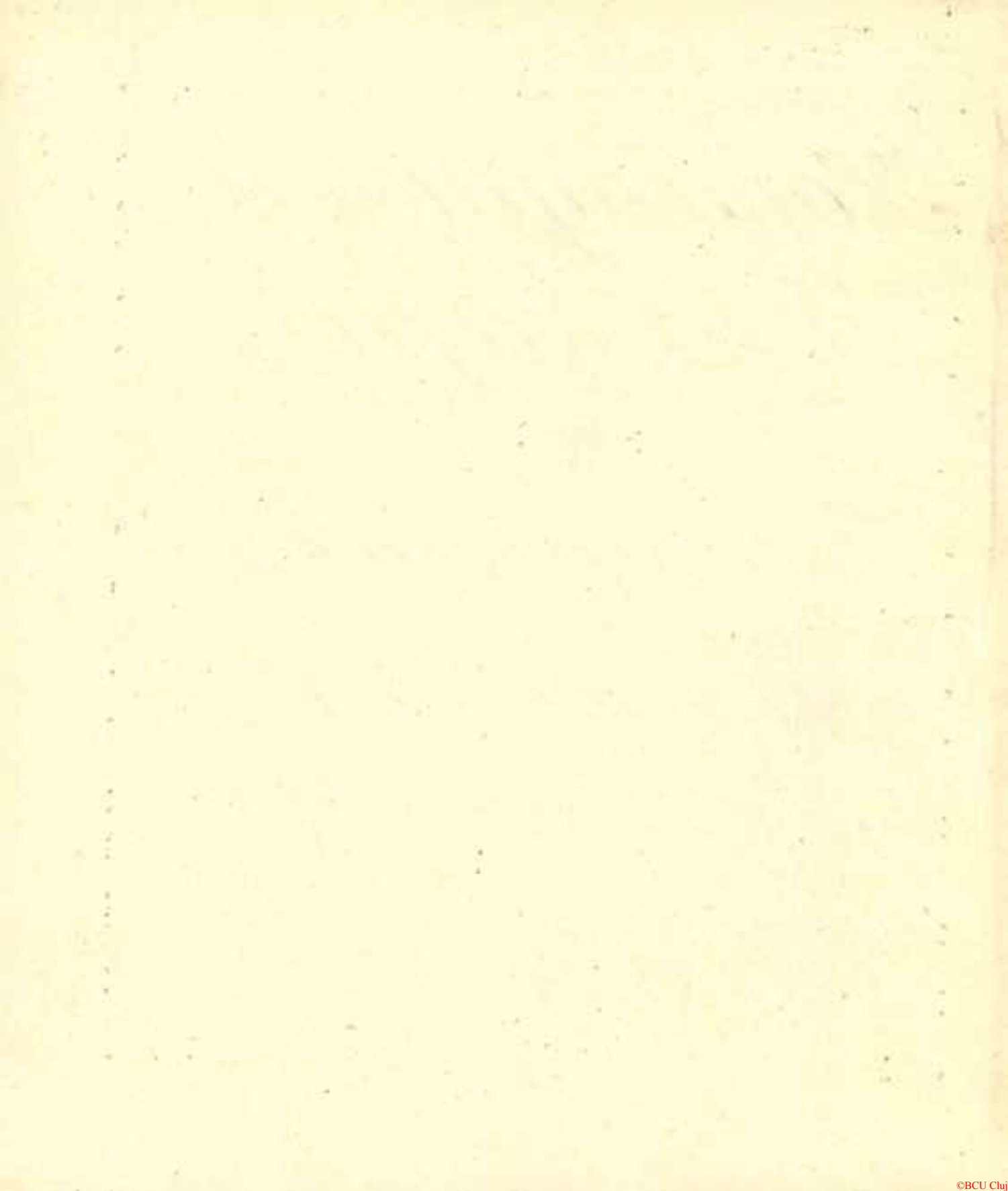
Montesquieu Úr
Munkácsi a
a'

19. livre
TÖRVÉNYEK

LELYKÖRÖK.

..... Prolem sine matre creatam.
Ovidius.

franciaiabol fordította
Benkő István
Prokátor.

N. N. Könyv.

A' Törvényekről, azon
viszonyban, a' mi
azoknak azokkal a'
principiumokkal
vagyon, a' mellyek
formálják a' közön-
séges lelket, szoká-
sait és módjait egy
Nemzetnek.

A. Révész

2.

A. Pász.

Emek a Könyvnek Maté-
riájáról.

Er egy nagyon széles Matéria.
Az ideáknak ezen csoportjában,
a melyek elmémbe tárnak, in-
kább fogok figyelmezni a dol-
gok rendjére, mint saját a
dolgozatra. Nékem jobbra balra
kell vonulnom, magamut ábra-
furnom, és világot kapnom.

A. Pász.

M. Rész.

A' leg-jobb Törvényekre nézve,
mielven kékészes, hogy az elmék
elkéltitve legyenek.

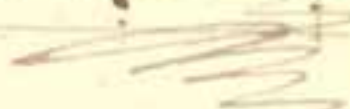
Semmi sem tetézett elviselehetet-
lenebbnek a' Germanusok előtt
a' Város' Tribuniájánál. A' melyet
Justinianus felalított a' Lazianus-
soknál azért hogy az öök királyja-
nak gyilkosra megpereseltetés, nekik
egy ikonogatastis barbarus dolognak
tetézett. Mitridates a' Rómaiak ellen
betelevén, nekik minden feleto
perlekedésbeli formálitataikat
hánya szembe. A' Partusok
nem szenvedhették azon királyt,
a' ki Rómában nevelésben, ma-
gát nyájáská el horrájárulhatóvá
tette.

teke
—————
—————

tette minden emberre nére.
 Felajdon a szabadság elvivelhez
 tolemek tettett azon népek-
 nek, a kik arról álmi meg nem
 soktak völt. Így néha egy tífus
 levegö' ártalmat asoknak a kik
 a moeváros ortágotban élset.

Egy Dalbi nevü' Velencei ember,
 Régiben milatón, a Királyhoz
 verettett. Et' midön e megérsete
 hogy Velentröben nem come Király,
 olyan kasszagaira fokadot, hogy
 köhögés fogta belé, e nagy baj-
 ban völt, a' míg livarnok jáskos
 szölkhatott. Ohélyek az a' Fövény-
 adó, a' ki jóvallami tudna' az il-
 len népeknek a' népn' igazgatás?

W. H. H. H.

AKK. BÉSZ.

A Tyrannismusról.

Két nemei vannak a Tyranni-
musznak; egy valódi, a mely al-
az Igazgatásnak erőszakoskádá-
sában; és egy vélt, mely erőszaki
magát, a midőn azok a kik igaz-
gatnak, olyan dolgokat állit-
nak fel a melyek egy Nemzetnek
gondolkodási módját ingerlik.

Dion mondja, hogy Augustus
magát Consulnak akarta hi-
vatni; de habván hogy a Néps-
félne nehogy ő Királyi legyen,
megvéltosította erdejét. Az első
Cézáraink sem akartak selyesked-
gel Királyt, mivelők egy Néps-
kálnak

b.

válynak hatalmát ki nem al-
hették: az akkori Rómaiak nem
akartak királys, azért hogy az-
nak módjait ne keljen tűsni.
Mert, noha Caesar, a Triumvirat,
Augustus igazi királyok voltak,
csak ugyan ők az egyenlőségnek
minden külső jeleit megtartat-
ták, és az ők privát élesek.
egy ellentétis' nemét tartott
az akkori királyok' pompájával:
és a' midőn ők nem akartak
királys, és azt tette, hogy ők
módjait nem akarták tarsa-
ni, és el nem fogadni az Afrikai
és Kárpheleti Népeknek módjait.
Nem mond, hogy a' Római Nép
méltatlankodott Augustus ellen,

Leirnyas

bizonyos általa adtatott Fővölye-
 kért: de mikélyt Pylades Komei
 viast, a' kit a' faevik a' Városból
 ki kergettek vult, viltta' hivatta,
 a' neeg- nem- degedes megkünt.
 Egy illyen Néps a' Tyrannusmuss
 elevenebben érsette, a' midön az
 ember egy Fancross elüött, mint
 a' midön tulle minden Fővölye-
 elvotte.

N. P. S.

Mi a' körönseges Lék.

Több dolgok kormányorvák
 az emberekot, a' Glina, a' Val-
 lais, a' Fővölyek, az Idargatai' ma-
 simai, a' mely dolgoknak példái,
 az erkölcsök, a' módok; imen

formy

8.

formálódik egy körönkéntes lélek,
ami itt a Desulphurum.

A mely mértékben egy érenek
bél mindenik kőmésben több erő
vel dolgozik, amilyen engednek
annak a többiek. A Föld mérték
és a Glina íralkodik szinte
egyedül a Vadakur; a módok
mágyorok a Chinaiak; a víz
vények tyrannizálják a Japont; a
az orkölcsök adnak hajvona a to-
must Lacedaemonban; az igaz-
gatói maximái és a régi Szak-
ok adnak az óriásokban.

V. L. S.

V. BÉSSÉ.

Miként kell arra figyelmeztetni, hogy egy Nőmesterek körön-
ségei Lelke meg ne változzon.

Ha lenne a Világon egy Nőmester,
a' melyik egy tiszta alkori kedvel,
egy nyílt szívűséggel, egy öröme-
mel az életben, egy irlettől, egy
könyűséggel gondolatáinak
közéjében, hisz, a' melyik öle-
ven, kellemes, vidám, némely-
kor gondatlan, gyakran még
gondolatlan volna; a' a' mely-
nek e' mellett bátorsága, remes
szívűsége, szabad gondolkodása,

egy
B

egy bizonyos fö'becsüléssel: prins
 o' honneur! lenne; nem kellene
 Fővényeknél fogva kényszeríteni
 igyekermi módjait, nehogy vir-
 tabbái kényszerítessenek. Ha a
 character átaljában jó, mi a baj
 nemely abban lévő hibákkal?

Amint a fejékreket meg le-
 hetne tartóztatni, lehetne Fő-
 vényeket használni erkölcsiüknek
 javítására és luxusoknak
 megkészesítésére: de ki tudja
 ha itt az ember egy bizonyos
 irtás, a' mi a' Nőmet "garvaz-
 ságainak forrása lenne, és egy
 finumlagat, a' mi az idegenez-
 ket a' Nőmethez vonkáná, nem
 vesztene-e el?

o' Fővény
 P

A' Fővényhozónak kell a' Nemzet
 lelket követni, a' mikor ő az igaz-
 gatas' principiumaival nem ellen-
 kerik; mert Semmit sem cselkez-
 sünk meg mi jobban, mint azt a'
 mit Szabádon cselakunk, és szer-
 méletes gondolkodásunk követve.

csíjon az ember egy természet-
 telen vidám Nemzetnek egy rida-
 mány-kinléis lelkét: un affria
De p'evantorie!; a' Status abban
 Semmit sem fog nyerni, sem
 belsőjére, sem külsőjére néve.
 Hajjuk néli az encsen-benes dol-
 gokot komvion, és a' komoj dol-
 gokot vigon tomni.

V. H. Ady

W. B. B.

Hogy nem sütköz mindens
jovittami.

Hadjanak minket úgy a' minn
vagyunk, állott egy Nemes
ember egy Nemesből, a' melly
Nemes Sokat hasonlít a'hoz, a'
mellyül képezet adánk. A' Fer-
meites mindens elgaritt. A' Fer-
meites nekünk egy cleventéger
adott, a' mi' kéis arsan, si' fejle
arra hogy minket mindenek
arant hibába ejtten; éppen az
cleventéger megjovittami az udva
világ / la prairie / ábrat a' mi
a' nekünk képez, a' minden belébe
a' világ

Világ azans kedves önt, és kíván-
kóppen a jeje népek társalludá-
arans.

Magjának minke a mint vaggul,
és mi kamba-nem-vevü minemü-
ségink szar qualité indifertté,
a mi keves gonddáigainkat öve-
veve, és nájkak, hogy a Fővegyet
a melyek nálunk a társalludó
kedves konkoritrenék, ne len-
nének illék.

V. A. R. S. H.

Az Athónaebeliékről és a da-
cédaemonbéliékről.

és Athónaebeliéket, monda tovább
er a Nemesember, egy Néjből
állottak, a minnek némely ha-

bonan

hasonlatossága volt a ménkel.
 Vidámsággal nyúlt a foglalat
 továbbodhoz; egy tréfás okó néli
 tetsző a beálló éleken minis a
 Theatrumban Ezen elevonséget
 a mit a tanárkorában is mutat
 tott, a teljesítésben sem vesztet
 te le. a La'c'idaemonbéliek' ca
 revere fesset, komor, szász, fak
 gató' volt. Nem vette volna az
 ember több hatását egy cthénai
 belinek az unalomba hozván,
 minis egy La'c'idaemonbélinek
 az vidámságván: diversálván:/

W. M. B. S. S.

A társalkodóknak ülésményéről.

Minél több emberek jönnek
 átve, annál könnyebben válsz

tabja

tatják a módokat, mivel hogy
 mindehik a maiaknak ki van
 néreút tétetve; inkább lát-
 ja az ember az egyenként-
 vökök különösképen. A' El-
 ma mely okassa hogy egy Neme-
 ket kereste a társalkodás,
 az is okassa hogy kereste
 változtatni; és a' mi csinálja
 hogy egy Nemes kereste a
 változtatás, az is mindi hogy
 islesei formája.

ez a' könyvek társasága
 elronja az orkület, és for-
 mája az isleis; a' kívánság
 inkább tettemi ma'oknál
 bekorra a' csifalkodások;
 és a' kívánság inkább tettemi
 saját magánál, a' módokat

kusra

16.

hossza be. A' rövid fontos
tárgyak: az hijába- valóság
kapkodás ábrái, az ember kü-
nös nélkül nevelé' körüsküde-
sének ága- bugatt.

A. H. P. E. S. S.

A' Nemzeteknek hijábava-
lóságát és kevéj'ségét.

Az hijábavalóság egy Idargaz-
táika névre kint egy egy jó
ragó- toll, mikép' a' kevéj'ség
egy vesztelmes. E' csak azért
vann, hogy az ember kiprofje
magának, egy á' Dalvit, a' kéma
nélkül lévő" jöket, a' melyek az
hijábavalóságból tármarnak;

a' laxus

14.

a' luxusból, az industria, a' mez-
 tességek, a' módik, a' csinosítóg
flapulozette!, az islés: is egy
 más úlvárat, a' végeslen korrak-
 kot, a' melyek bizonyos korrakok
 kevéjéig ébül kármarnak, a'
 korrák, a' kevéjéig, mindomak
 olmulatára, a' korraknak, a'
 melyeket a' törseket keresik kö-
 zé a' ajtos, elpusztításra, is ömör
 magának is. A' korrák küle-
 menje a' kevéjéignek; a' munka
 egy követkerése az híjjávaló-
 ságnak: Egy Spangul az ö kevéjé-
 lege arra vitson, hogy ne dolgoz-
 Lon; egy Franciát az híjjába-
 valóság arra kait, hogy maiboknál
 jobban tudjon dolgozni.

Öminden

minden kesz Nomret ferres:grave:;
 mors arak a' sik nem dolgarak,
 magokat ugy vesit, mint füvaks
 araknak, a' sik mint külvadnak.

Vigály meg minden Nomrosz-
 ket, is meg fogad látni, hogy
 nagyobb rétegen a' ferreség,
 a' bükkesség, is a' keszég egy nyu-
 von járnak.

Achim: Naperi bükkék is
 vesek: arak, a' siknak minden
 raboságjait, fogadnak egykor,
 ha csak pár lépésnyire is kell,
 is két pint vesnek vitoleire;
 ök magokat lebecsölömint
 hiszik ha ars magok vi'mek.

Főbb Tarsományok vagynak
 a' Toldón, kul az ember meghadja

nini;

nőni körmeit, hogy megmutassa
hogy nem vulgaris.

Az Indiai Lejér népek seggen-
nek tartják olvasni tanulni: az
a foglalatosság, mondanak ők, a
készkülgátot illetik, a' sika' haz-
gudákban önkéntes önekelnek
el. Egy Bastában, ők nem jön-
nek; egy másban, csak kőszár-
kakat, gyökényeket csinálnak,
még ritt sem tartanak törni;
másokban, nem kell nekik se
vörös hosi memmi. A' kevéjűség
itt a' maga regulái's felal' tuta,
az asokot követtesz is. Nem
szükség megmondani, hogy az
erköltsi tulajdonságoknak
külsőbűsö sküle menjei vagnak,
a' kerem a' mms azul máballal

egyedül

20.

eggyesíttve vannak: így a' kovács-
leg, egy hárszalam ambíróval,
az ideák' nagyságával, s a' t', ábrá-
vekkéttéve, a' domaiaknál azon
kévéskereséket külső, a' miket
tud az ember.

H. P. L.

A' Spanyoloknak és a'
Tínaiaknak karakteréről.

A' Némretek' különös karakter-
rei vannak az utókkal,
jó és gonosz tulajdonságokkal
elegyülnek. A' Kereskedés elegy-
visek azok a' mellyekből nagy-
jók Származnak, és gyakran
azokat nem is gyamitani az
ember;

21.

ember; vagynak ugyanak is a
 medlyekből nagy kórtak kár-
 márnak, is a medlyeket az em-
 ber^{nem} befogamitana inkább.

Híves való a Spanyolok jó
 hite minden időben. Justiz
ius bezzelli minő hűséggel
 vischek gondot a náluk letett
 dolgakra. les deputs: 11 gyak-
 ron halál s kemények éretnak
 titokban tartásáért. Ezen hű-
 séggel bírtak hajdon, bírtak
 ma is. Minden kemények ^{akik} bá-
 rison kereskednek, réa bírtak
 kerencséjeket a spanyolokra, isass
 még s ha nem bánták meg. De
 ezen dicsekre méltó mineműség,
 párválva kezzégekkel, egy olegye:

Deo

Deit formát, a miből egy külens-
nyak stárnának, a melyet rejtő
nézve veszedelmesek: az Európai
Közet monarchiájának minden
kereskedés és kemek elött folytatás.

A Sinainak caractere
egy más legyeds formát, a mi
ert nézve ^{szem} contrabban a Spany-
lak caractereivel. Kegyelemből
való életek: leur vie precie:
akarra, hogy ők egy bämülatra
mélvi munkabággal, és egy egy
felelőbb való nyereség kiváráis-
tal bírnak, hogy egy kereskedő
Kemek sem bírhánk kurrak.
Es az emékeset hűségrelenség
tartotta fenn nekik, fajniával
a kereskedés; egy Európai Kem

23.

veskedö sem meris meg cher fug,
 mi az ak' neve alatt, bar' melk
 kimyü is lett volna cher fugri
 tengeri tartományaimnál fugue
 csak felül.

H. P. B. S. S.

Reflexiók.

En nem azers mondattam, hogy
 sommis is kistobbitem azon vege-
 len távildágot a' mi a' veskek is
 a' viktusok közöte van: Jöten men-
 tlen! En csupán az akarsam
 megértetni, hogy nem minden
 politikai hibák morális ves-
 kek, is nem minden morális
 hibák politikai veskek; is az
 az, a' minok nem kell esmeres-
 lenül maxadni azok elöt, a' tife

Fiv

Fővényeket adnak, a melyek a kö-
zönleges lelket botránkoztatják.

K. K. P. B. S. S.

A módokról / des manierek /
és erkölcsökről a Desputai
Státusban.

Egy fő Maxima az, hogy az er-
kölcösknek is a módoknak oha-
nem kell a Desputai Státusban
megváltozni; Semmi sem követ-
ne hízelelenebb egy revolutio. Az
hogy azen Státusokban minde-
nek is Fővények, úgy stülva: itt
csak erkölcsök is módok vala-
talnak: is ha azo felfogarod, min-
dena

gens, felfordítás.

A Fővénnyek hozattak, az er-
külcök beihlettek; font infixos;
erek inkább tartanak a kizárta-
ges lélekkel, azok inkább állanak
egy különös intéren: no már
ittintegy vesztölme, inkább a kiz-
léleknek felfordítására, minis egy
különös intéretnek megváltoz-
tatására.

Aron Országokban, kul minden
ember minis felsőbb is alsóbb, egy
akozatus hatalmat gyakorol is
kewed, kevesebbé tartalkodik
az ember, minis azokban, kul a
szabaddig minden alapvotokban
országok. In hát az ember keve-
sőbbé változtatja műjait is eskül,
csis; az állandóbb műjok inkább

Wien

kirehivonek a' híve'nyokhoz:
 így egy Fejő'lelemnek avagy egy
 híveny'főrónak itten kevesebbé
 kell az erkölcök, és be'késék
 ellen vétomi minn akár melly
 Országban a' Világban.

Itt a' Fejő'népek rend'kezés
 be'cokattak, és sellyattéggel nem
 adhatnak tonuss. Na' Országok
 ban, hol ők Fejő'akkal élnek,
 az ők ö'fö'ine a' tett'keise, és a' hi-
 vándag nékiek is tett'koni, az mi
 veli, hogy az ember jutyson'fely-
 vés vá'bor'atka a' m'öd'f'ot. A'
 két nemek egymás ol'v'nyák, azok
 ol'v'nyák, egyik minn a' más'ik,
 a' magok me'gh'it'om bü'et'és' és va-
 l'ó' tulaj'ón'ág'ot'at; a' min' men-
 v'él, egy szab'ad akarat'ca ves'i

magát

24.

magát, és a müvek váltornak min-
den nap:

K. M. P. E. S. Z.

A müvekröl a Sineiaknál.

De Sina az, hal a müvek leront,
haratlanok. Ezen kívül hogy itt
a fejérnépek tökéletesen külön
vannak válvá a feijfiaktól, az
Okulákban a müvek mikéno
az iskolákban tanítottak. Oly-
anek az ember egy fudóskák
nyü müveöl a minél fogva tük-
telkedik. Az ilyen parancs-
lankban adtatott dolgok, és
a magokot reátartó tanítottok
által, megragadnak min a murele

Drina

28.

Principiumuk, és nem változ-
nak többé.

Heroldus Péter.

Mellyek a természeti erkölcsök
egy Nemzet' erkölcsének és
módjainak változtatására.

Megmondottuk, hogy a Fővények
a Fővényeknek különös és korok-
ban megállított intézetei, és az
erkölcsök is a módok pedig által-
jában a Nemzet' intézetei. Ebből
következik, hogy, a mikor az em-
ber meg akarja változtatni az
erkölcsököt és a módokat; az
igen tyrannusi dolgnak tartatani:
jobb azokat más erkölcsökkel és

Sarkas

és Szokásokkal megváltoztatni.

E Székely, midőn egy Fejedelem nagy változásokat akar tenni, úgy kell hogy a Fejedelmek által igazítsa meg azt a mi a Fejedelmek által hoztatott be, és a módok által változtatja a mi a manierek által hoztatott be: és az egy igen nagy polirica, polirica által változtatni azt, a mindeközök által kell megváltoztatni.

A Fejedelmek a mely közelesse a Székelyek Szokásoknak és közelesseiknek elvágatására, és a Péternek erősököt, a mely hobbuk kaputjaikat arának a kik a Városokba jöttök tényleg elvezették, Székelyek illő
vols.

vált. Vagynak ezekörök a vesztésnek meggátolására, azok a bizonyítások; vagynak a módoknak megváltoztatására, azok a példák.

A könnyűség is hamar fáj a melly szerint ez a Nemzet pallekozott, igen megmutatta hogy ez a Fejedelm igen rossz gondolkodott a felül; is hogy ezek az emberek nem voltak barmok, a mint ő mondta. Ez evőszakos ezekörök, a mi ket ő elövelt, hátvalának váltak; ökelidőssel mindennek végét érte volna.

Ő maga megmutatta ezen változtatásnak könnyűségét. A fejérek népek becsukva is némely módon rabküzgáltak voltak; ő azokat

az Udy

az Uvarkor küldött, és Németh-
országi nőket öltöztet, né-
kiel materialokat küldött. Er-
s Ném minjait meg is elise
egy nőjait az életnek, a mely úgy
amya hirtelkedett inyenek,
hijábarahiságának, és passivis-
nak, és a megtörtött a férfiak-
nak is.

És mi a valudist meg köne-
nyebbé tette, a volt hogy az akkori
erkölcsök a Climában idegenek
voltak, és a Némzetek elegyedése
és az hódítások által hozattak
ide be. S. Péter Európának er-
kölcseit és nőjait Europa egy
Nemzetének adván, oly könnyü-
ségre talált, a mit maga sem
vett eszébe. S Climában úrasága

alább

előbb minden úradigaboná. Tehát
nem volt neki kétségbe Forrás
nyakra azért hogy kérésénél
erkölcsöt is módját megváltoz-
tatta; deig volt neki abba más
erkölcsöt is más módokat
önteni.

Értelében, a Képek igen sok
készségek ragadtak; töltek azo-
kat erőszakosan elvenni, amys
teiken mint őket kérésével
ké' tenni: tehát nem kell azokat
megváltoztatni, hanem arra biz-
ni, hogy saját magát változ-
tassák azokat.

Minden büntetés, a' mi nem
szükségtől kéréséből tykannak.
A Forrás nem egy csupa katta-
lom kö: la loi n'est pas un

pour

pour acte de puissance; az irány-
amagy indifferenter; lévi dolgok
terméketlenül fogva nem rugó-
zóknak.

H. V. P. L. S. Z.

Az hársi igazgatásnak befejezése
a politiceira.

A fejedelmek erkölcsének változása kétféle kivül sok befolyással lehet az ország igazgatására. Minden feltehetően az egyik: a fejedelemnek despotizmusa és egyrészt magát természetesen a fejedelmek költségével; a fejedelmek szabadsága a monarchiának lelkevel.

H. V. P. L. S. Z.

W. A. B. S. S.

Nemely Törvényhozók miként
 zavarták egyben a principia-
 mákat a melyek az emberiség vérték.

Az erkölcsök és módok között,
 melyeket nem a Törvények hoztak
 be, avagy nem akartak behozni.

És a különbség a Törvények és az er-
 kölcsek között, hogy a Törvények inkább
 a Dálgások cselekedéseit regulázzák,
 és hogy az erkölcsök inkább az ember-
 sek cselekedéseit. És a különbség az
 erkölcsök és a módok között, hogy az
 első inkább illetik a belső világot,
 a másodikok a külsőt.

Nemelykor, egy Sztátusban, ezek a dol-
 gok átvészavarnak. Lyeurgus is
 csak

csak egy Fővénykönyvet írt a Fővényok-
ról, arkölcsekről és a módokról; és a
Chinai Fővényadók is ezt szokták e-
szközben.

Nem kell csudálkoznunk ha Lacédaemón-
nak, és Sinának Fővényhorói a Fővé-
nyeket, az arkölcseket és a módokat
ökövelegyítették: ez azt jelenti, hogy az ar-
kölcseket a Fővényeket reprezentálják,
és a módok reprezentálják az arkölcseket.

A Sinai Fővényadóknak a völt fő társ-
gya, hogy Népeiket nyugadalomban illesz-
sék. Ők azt akarták, hogy az emberek
egymás nagyon tiszteljék; hogy minden-
kégye síkve minden pillanatban, hogy ö-
sakkal tarturik másoknak, és hogy nem
lesse egy Dölgör is a kei némely sekín-
totben ne függene egy más Dölgörrel:
Ők tehát az embereknek legkisebbjebb
réguláris adták.

Igy, látta az ember a Sinai Népekről
a falusi embereket egy más közt olyan

érdekmórákkal élmi mint egy felsőbb
 állapotból való emberek: igen ügyes volt
 köz a nyújtásnak becsapogtatására, fenn-
 tartására a becsapogtatás s jó rendnek
 az a köz között, és mind azon vesztetnek
 a melyek egy durva lélektől jönnek el-
 töléstére. Valójában, magunkot az ud-
 variság / civilité / reguláitól megta-
 badítani, nem azt tétik, az közt ke-
 resmi hibáinknak könnyebbégére?

Az emberiség / la civilité / többet ér
 erre néve mint a módosság. A' mód-
 oság / la politesse / hírelkedik a' má-
 sok hibáinak, és az emberiség megaka-
 rájartat minket abban hogy a' miinket
 napfényre tégyük: az egy veszt, a' mely-
 lyet az emberek magok közre vesznek,
 hogy egymást meg ne vesztessék.

Lycurgus, a' kinek intéresei komé-
 nyek vültek, nem tartotta szemüben
 udvariságot a' midőn a' módosakat meg-
 határozta; ő ebben nére azon hivatás-
 telket

telket

lelket, a' mit Néjének akart adni.
 et' mindig javító avagy javított ember-
 nek, a' kik mindig utasítottak, a' mindig
 utasítottak, egyenlőleg együgyűség
 sanyarúak válnak, több virtustól
 gyakorlottak magak közt, mint kefe-
 telkedéssel lehet volna egymáshoz.

III. Rész.

Különös tulajdonsága a' Sinai
Igazgatásnak.

Sinának Törvényadvői többet voltak:
 az a' Religiót, a' Törvényeket, az erköl-
 cököt és a' módokat a' szükségesek;
 mind a' vult a' Morál, mind a' vult a'
 Virtus. et' Parancsolatok melyek en-
 négy primumot nésték, abból állottak, a'
 mit cre'émomák. Lev riteles / privat
 az ember. Enn cre'émomáknek Ko-
 ras megtartásául vult az, hogy a' Sinai

Igazgatás

Irgalmas triumphált. Erőnek tanulása
 sában töltötté az ember egész ifjúsá-
 gát, egész életét erekek gyakorlásában.
 Az órák ereket tanítottak, a' fiktív
 selők ereket hirdettek. És minthogy
 azok az életnek minden apró részét dol-
 gait magukba bonyolították, a' minden
 mádot saláttak erekeknek akarat megta-
 rására, Sina jöl kormányoztatott.

Két dolgok vesztették könnyen a' cre-
 rémoniaikat a' Sinaiaknak kivéte-
 lesejébe; az egyik, az ok igen öltvetkez-
 kesztetett irások módja, a' melly mivel-
 te hogy, az életnek egy nagy része alatt,
 a' lélek egyedül ezen crerémoniaikkal
 foglalótt al, minthogy meg kellett
 tanulni a' könyvek olvasását, és a'
 könyvekért a' mik azokban vultak
 foglalatra; másik, hogy a' crerémo-
 niának akaratában semmi lelki
 dolog nem lévén, hanem csupán egyköt-
könyvet

39.

Könöség bányáinak rendszabásai, könnyebb szívvel meggyőzri és megillettrici lelkeket, mint egy föléli dolozóul.
 f. Drune chose intellemellej.

A Fejedelmek kik, a' ereményiák által való igazgatái helyében, az halálos büntetéseknek ereje által igazgatottak, az akarrák az halálos büntetésökkel kivitatni, a' ^{mi} miner nekik hazsalmában, az az, eskücsöküt adni. Az halálos büntetések ugyan elszakatának a' társaságtól egy Polgárnak, a' ki már eskücsöküt alnefvén, a' Fővenyestet ábralkigja: de valjon midőn minden ember levestkerse eskücsöküt, helyre fogják azokat állítani? Az halálos büntetések ugyan több következőcsök a' közönöségnek meggátolják, hanem ezen kottát meg nem olvasadják. Anarchiába is volt Sina, a' midőn elhagyattattak az igazgatái princi, prímai, a' midőn a' kottát oda lette, és revolvárius

látottak

látattak.

M. A. B. S.

Következő az előbbi kértből.

Abbit jönn, hogy Sina hódítással nem
vetti el helyességel Fővérmeyeit. A mi-
dok, az erkülsök, a Fővérmeyek, a Vallás
itt ugyan azon dologból álván, mind
ert nem lehet egyszerre megváltoz-
tatni. É' mikép' a gyözegek avagy a
gyözetettnek változni kell, úgy Si-
nának mindig gyözedelmesnek
kellott lenni: mert erkülsői nem
módjai, módjai nem Fővérmeyei,
Fővérmeyei nem Vallását csinálván
ki, könnyebb völs neki magát
lattan: lattan a meggyözetett
Néphez alkalmaztatni, mint a meg-
gyözetettnek hátraja.

Ébéd

Ebből még egy elég komoly dolgot következik: úgy mint, szinte lehetetlen valaha a Keresztényiségnek magát Sínában megfigyelni. A Keresztényiség felfogadása, az atonnyoknál a Templomokba gyűlése, nékielkötésége sarkalkutása a Vallás, külgái-val, nékielk a Sacramentumokból kétszeredése, a fülbe gyónás, az usulsi kenet, az egy felelig tartás, mind a felfogása az Ország, erkölcsös és módjais, és még azonnal megsérti a Vallást és a Fővénnyeket.

A Keresztényen Vallás, a felebarátiszeretet által, egy köz Istemi tisztelet által, ugyan azon Sacramentumokkal való élet által, látszik kívánni mindennek egyesülését: a Sínaiak ceremóniái úgy látszik mindent külön valói rendeltet.

Es

És minthogy láttuk hogy az a külső
 tömveállítás átaljában a Despotizmus
 lalkévet tart, tehát ebben az aronokok
 körül fogunk találni egyet, a mellyek
 okozták, hogy a monarchiai Igazgatás
 is minden mérsékelt Igazgatás job-
 ban megfelel a keresztény Vallásnak.

K. H. P. S. S.

A Vallásnak, a Fővényeknek,
 az Erkölcöknek és a Módoznak
 az az egyesülése miként esete
 legyen meg a Sinaiatnál.

Sinának Fővényadói az Igazga-
 tás fő tárgyát a Dicsődalom, és
 de legés vessék. A subordinatív
 látszó elvűök annak természeté-
 ra legalkalmasabb eszközök.

Ebben

Ebben az ideában, ők asszisztáltak
 hogy, tartvának az Külék arány
 való tisztelet beoltani, és ők minden
 Den országos átkeresztelés előtt.

Ők végtelen tartományok: riszt
 és ceremóniákat rendeltek hozzá
 mind alsokban mind fölökben tisztelet
 senek. Lehetetlen volt annyira tisztelet
 a megholt atyákat, hajlandóság nélkül
 őket öltekben tisztelet. Az házasokban
 lévő Külékhez tartozó ceremóniák
 inkább kördelisek a Valláshoz; az éles
 bon lévő atyákért való pedig inkább ha
 sonlítottak a Fivényekéhez, az eskü
 csökehez, és a mondokához; hanem azok
 csak reiki voltak egy bádaknak, és
 az a Fivénykönyv igen kiterjedt volt.

A Külék aránti tisztelet sütképes
 képpen együtt járt mind azsal, a mi a
 Küléket tette, az Öregfogok, a Tanított,
 a Fiktek, a Bakták aránt. És a Külék ar-

vány

zans való rítseles megforditva egy a
 magzatok azans való keresztet tett
 fel; is következő kereszt ugyan azon vis
 szontes keresztet az Öregeknek az Ifj
 jákhoz, a' hitessaknak azokhoz a' kik
 alattok vólnak, a' Eszékaiaknak jobbajjai-
 hoz. Mind e' csinálta ki a' tisztelet
 öiseket; lev rítel; is erok a' tisztelet
 öisek a' Nemzet' közönseges lelket.

Ma' most a' keresztet az ember a' vis
 szont, a' mivel a' leginkább így-ugy tett
 azó dolgok, Sina' alapus Konstituciójával
 együtt, birhattak. Ez a' Bizodalom egy Fa-
 milia' igazgatásának képrelesen formái-
 lódott. Ha az atyai ~~személyes igazgatás~~
~~személyes~~ tekintetét meghibébbítod, vagy
 ha csak a' creciónomáktól, a' mellyeket
 a' tisztelet, a' mellyel az ember az
 azant viselést, kifejezést, eltaggaa-
 tud, meggyengítod a' hitessakok azans
 való rítelét, a' kik mint Atyák nére-
 nek; a' rítelöltnak nem lépén többé

az a' gondja az emberekre, a' likes az
 gyermekeik gyarant tartoznak nézni,
 azon viszonyait a' keresztnek, a' mi
 van a' Szabadalom is jobbágyok köze,
 el fug a' kivonkán vesémi. Vájjel egy
 gyöt éren gyakorlatot díjál, is a' Szá
 lutt megrestektetted. Ohagában igen mind
 egy az, hogy minden reggel egy menyec
 ke felkeljen, hogy ezt vagy azt a' kötes
 lettegetet sellyetítte anyotta körül:

De ha az ember figyelemre vérti' hogy azok
 a' külvö" dolgok künetlen egy észre om
 lákerotnek, a' mellyet kütkéget minden
 kévekbe nyomni, is a' minék minden
 kévekből a' Dívdalmat igazgató lel
 ket kell formálni, által fugja látni az
 ember, hogy kütkéget, hogy egy ilyen
 vagy egy olyan külinöv bányá legyen.

H. L. Kék
 Csab

U. N. R. S. Z.

Egy Paradoxumnak megfejtése
a Sinaiakra nézve.

Különös, hogy a Sinaiak, a kiknek
életé egészen a Kereskedés: le-
vétel: pártal van intéztve, mind-
azáltal a legeset alább emberü
a Lálónak. En megteszik minden felett
a kereskedésben, a melly soha sem
tudta beléjük evregetni az arra
olgy' természetes jó hitellességet.
Attak a ki vásárol magával kell
vinni saját kompromaját; mivel min-
den kereskedőnek három vagyon, egy
nehéz vásárlani, egy könnyü árul-
ni, egy igaz azokra nézve a fele-
véljük vigyáznak. En az hittem
meg lehet fejteni ess az ellenmondást.
A Sinaiak

114.

A' Sinaii Fővénnyadóknek két tar-
gyai voltak: ők akarták, hogy a' Nép
légyon jobbágy és csomós, és hogy lé-
gyen munkás és szorgalmatos. A' Elli-
mának és Földnek természetesenél
fogva, annak egy kegyelemből való
élete vagyon; itt az ember csak az
erős szorgalom és munka után lehet
bizonyos élete felül.

Éltök minden ember engedelmé-
kedik, és minden ember dolgozik, a' Szá-
tas egy bűdug állásban vagyon. A' kitű-
ség, és talám a' Elima' természetese-
re, a' mi minden Sinaiakban egy meg-
foghatatlan nyereség, Szomszédok;
és a' Fővénnyek nem gondurkodtak on-
nak megátolása felül. Minden ille-
ve volt, a' mikor kérdés volt az erős-
séggel kezéiköl; minden megvált
engedelmé, a' minden kéi valómettes-
kedés vagy szorgalom által, nyeresé.

Né három

Ne hasonlítanak hát a 'Sinaiak' okorok
 jait Európa' okorájakhoz. Ott minden ember
 bernek figyelmesebbi kellett Sinában
 arra a' mi nekik hasznos volt: ha
 a' csalsó vigyázott a' maga hasznaira,
 az a' ki bűhö' tartozott vilna a' ma-
 gának gondolni. Lacedaemonban, Sparta,
 bad volt törvény; Sinában szabadság.

K. A. P. R. S. Z.

Nekik' kell a' Fővenyűknek viz
 Szonyoknak lenni az erkölcsök
 is módok.

csak a' különös Iséretet azal a'
 mit így átkerevegyünk a' természet
 telen különvált dolgokat, a' Fővenyű-
 nyeket, az erkölcsököt is a' módok.
 De bátor aron dolgok megvalósulva
 vagnak, mégis azok nem hadjak

hagy
 H.

49.

hogy köztök nagy viszonyok
légyenek.

És kérdésük Salontól, ha a
Fővénység, a melyeket ő arcthénai.
belisknek adott vala, a legjobbak
vólnának é. "En nekik, felelt ő,
„a legjobbakat adtam azok közül
„a melyeket elvirkhenek,": Leip
mondá, a mi minden Fővénység
nak kellene hallani. Chidón az Arcthi
Dölcsötté szűll a Lido népek: "En
nektek adtam parancsvlatokot,
a melyek nem jöte,": arct teiki,
hogy azok csak egy viszonyos / rela-
tive: / józággal bírnak; az alhársina
minden neheriségates, a miket az
ember a okojis Fővénységi ellen
támaszthat.

K. K. II. Szék

K. M. Pész.

Felvilágosítás a ezen Materianak.

Midőn egy Népmek jó erkölcsi vagy-
nak, a' Fivülények együgyűek léfnek.
Plató mondja, hogy a' hadamentus,
ki egy felette iszerfő "Népet igaz-
gatott, minden perlekedés hirtelen-
séggel véget ad, mindenek fő mint-
ra néve egyedül hűtöt ajánlván.
De mond ugyan Plató, midőn egy
Nép nem olyan vallásos, csak olyan
alkalmatosságokkal lehet hatkónak
venni az esküvésnek, hol az, a' ki
esküszik inszeffé nélkül van,
mint egy iselőbíró és a' bizonyítást.

K. M. Pész

XXII. Rész.

Hiképpen követik a' Fözvények
az erkölcsököt.

Abban az időben, hogy a' Rómaiaknak erkölcsi tikkái változtak, nem volt náluk még scülinás Fözvény a' köz köntőlönél f. lepedezet: f. időn ez a' bün kezdett megjelenni, az olyan gyalarat onak találtatott, hogy az elvett pénznek vikkajireseire karkudatái egy nagy büntetésnek tartatott; bizonytág ebben a' S. Scipio, megjelölése.

XXII. Rész

W. W. Bess.

Folytatása ugyan ezen Materianának.

A Törvények, mellyek az Anyának, bírák a Futorlátat, inkább az Anya va' Semeljének megtartására figyelmeztetnek; azok, a' mellyek az a' közelebbi Örökösnek adják, több figyelemmel vannak a' jusságoknak megtartására felül. Azoknál a' Népeknel, kul' az eskücsök megvonnattak, jobb a' Futorlátat az Anyának hagyni. Azoknál, kul' a' Törvények tartoznak bírvalmat helyettesni a' Dölgök eskücsöiben, a' Futorlát a' Dölgök Örökösének adatik, vagy az Anyának, is némelykor mind a' kettőjöknek.

Ha az

S. O.

Ha az ember viaskodni a' d'ó-
mai Fővénnyel, úgy fogja találni
hogy azokatnak lelke átküldö a'hoz
a' mit mondok. Abban az időben
mikor a' Frenk's Fábrik' Fővénnyel
tettek, Romában az erkölcsök sebes-
tellenek voltak. A' Futorogás az
va' közelebbi atyafiára tétetett,
gondolván, hogy a' tartózna a' Futoro-
sag' terhet felvenni, a' kinek a' Suc-
cessóban hatna lehetne valaha.
Nem hitték az árvának élését ve-
szelőben, azok az annak adatta-
tatt kerében, a' kinek hatna lehet-
né az arva' halála. De mindön az
erkölcsök váltással Romában, lát-
ták hogy a' Fővénnyel az árvák
tattak a' gondolkodás' módját. Ha a'
Testamentum' tévő, monija Legis
is Iustitiamus, a' pupilus Substi-

tutionis

tationát fél, nehogy a Substitutus
 leszeket hámyon az árvának, tehát
 a vulgaris Substitutios hagyhatja
 felnyitva, és a pupillaris Substitutios
 zárhatja a Testamentum egy részében,
 a mit csak egy bizonyos idő múlva
 lehetne felnyitani. Imhul vagyunk
 az első Rómaiaknál a mérsékelt tüi
 kövisek is elvívgyásatuk.

W. P. R. S. L.

Folytatása ennek a Materiának.

A Római Törvény szabadságot
 adott a menyegző előtt egyenként má-
 siknak ajándékolhat avni; a mez-
 nyegző után pedig az nem engedte
 többé meg. Ez a Rómaiak szokás-
 cein győke keresztet vőlt, a fők az
 háralágra csak a takarékoság,
 egyiggyűntig

eggyüség, és illendőség által inn-
 dítottak volt, de a kiki az hári
 gondok, a kedveskedések és egyéb
 iles' büldogtása által magukat
 elcsálhatták.

A Wisigothusok Fivérmeye konz-
 oltse, hogy a völegény ne adhasson
 annak, a kit ő felelőjül alor venni,
 jóvairak tiseden fejűt, és hogy ő
 hárságának első "eksondójében
 neki' sommis se adhasson. Ez is az
 Ország' szokásaitól jött. A Fivérmeye
 horák megakarvák gátolni az a
 Spanyol gögöt, a minél fuggva a' fer-
 lenőbbi' adakozásokra egy sündülthő
 eselekevesben völs egyvül az em-
 ber hajlandó.

A Dómairak, Fivérmeyeit által, a
 világon a' legtavvább uradalomnak,
 a' mi a' virtus' uradalma, némelly
 inconverrientiais meggátolták: a

Spanyol

56.

a' panyvok, a' magukéi' ábról, meg
akarják akadályoztatni ársálmak
szüleményeiz a' világon legromlam
dobb Tyrannizmuskak, az az, a' széps
ség' Tyrannizmuskak.

W. A. R. S. S.

Folytatása ugyan ennek.

A' Theodosius' és Valentinianus'

Törvénye az elszakítás' okais a'
domaiak' régi' erkölcsiből és mód-
jaiból vette. Ez azon okok' áramába
tette egy fejnek cslekedés, a' ki
felesége' egy olyan móddal fenyeget-
te meg, a' melly egy szabad' személy-
hez méltatlan vult. És az ok elha-
ggatott vult a' következő Törvé-
nyekben: amilyfugva, hogy már
az erkölcsök' prónéze megváltoz-

sok,

tak völs; a Napkeleti Árkálatok
 helyét foglalták völs mázas Euró-
 páiaknak. A' Előításkánál, tit.
 Justiniánus felelőgének, Meritoje
 a' Előításkánál, az Istvánia mondia,
 arral a' fenyegetéssel fenyegette,
 a' mellyel a' gyermekeknek bűntől
 az Áskolákban. Elak a' behoratott,
 vagy a' behorandó erkölcsök, képpel
 kétrőnek egy hasonló dolgot.

Láttuk a' Fővények miként köve-
 tik az Erkölcsököt: most láttuk
 miként követik az Erkölcsök a'
 Fővényeket.

K. V. R.

ALVÉNYEK.

A Törvények, egy Nemzet orköl-
cseinek, módjainak és character-
ének formálására mikéj' tes-
hetnek sokat.

Egy rabkölga Néjnek bukádai
egy rejtét tétkik kölgarágának.
Bukádai egy szabad Néjnek imés
egy rejtét szabadágának.

En a *Pol. Könyvben* kültettem
egy szabad Néjről; bonstruójá-
nak principiumais lövdsam:
lábbuk a külemeryet, a melyek-
nek kövörtermi kellett, a character,
a mely abból formálódhatott, és a
módokot, a melyek abból samárnak.

En nem,

En nem mondom, hogy nagy
 ritkén a' Füzvényeket, az erkölz
 csököt és a' módokut azen Némrosz
 ben nem a' Clina stülre; hanem
 mondom, hogy azen Némrosz' erkölz
 csinek és módjainak egy nagy
 viszonytal kellene lenni Füzvénye
 nyaihoz.

Valamins azen Némroszban köi
 látható karabmat lenniel; a'
 törvényhozó és teljesítő katalom;
 és a' mint minden Dölgárnak saját
 akarója lenne, és a' maga független,
 ségét tettkéte kerént valóvá tenni;
 ugy azen embereknek nagyobb ritke
 több hajlandósággal viselkedne egy
 kez azen katalmat körül, mint a' mai
 hoz, a' nagy stám nem bízván rend
 kerént elég igazságossággal som és
 késsel minde' kettőnek egyenlőleg ki
 velle'sére.

És valóm

És valaminth a selyesített hatalom,
 rendelvén el minden hivatalokat,
 nagy reményűeket nyújthatna, és
 felelőseket isha sem: úgy mindazok,
 a kik attúl nyornónak, kajlandók len-
 nének a mellé állami, a pedig, mind
 azokból, a kik abból semmit sem
 reménylenének, ottomoltathatna.

Itt minden partisk Kabátok lé-
 ven, a gyűlöltég, az irigység, a félt-
 tés, a gazdagulásra és fénylésre való
 áhítón, egész kiterjedésben meg-
 fogának jellemi; és ha e másképpen
 lenne, a státus hasonló lenne egy a
 nyavalyától leverett emberhez,
 a kinek minet semmihez kedve,
 mivel oda lett orvja.

A két pártok között lejövű gyű-
 löltég, kímtelen tartana, mivel min-
 denkor tehetetlen lenne.

Ön pártok

Bt.

Ezen pártok szabad emberekből
 állván, ha az egyik igen felkapna,
 a' szabadság fogadására mégbe vinné,
 hugga az a' párt elnyomattatván, a' míg
 a' jelgárak, miként a' test segeid
 keresi, a' mástakat felemelnék.

Mikém mindenik Drivatus, mindig
 függetlenül nagyon követné a' maga
 capriciait és kánakáit, az ember
 gyakran változtatná a' pártokat:
 azok közül egyet odahagyna, és az
 minden barátjának utat adna, hogy
 magát egy máshoz kösse, a' melyben
 minden ellenségeire bökkenne; és
 gyakran ezen követné, a' barátai
 nak is gyűlölténeket főveimyeitől
 megjelente.

Ezen eseten a' Monarcha Driva-
 tus lenne; és az akasztáig, rendszer mási
 mainak ellentéte, ő gyakran kén-
 len lenne birodalmát azokba vete

m

---

mi a kik öt legtöbbet háborútanak,
 és bíróvalmaslanságot azokba a
 kik öt legjobban kölgölnék volna,
 szüksegből azt sevon a mit más
 Szövölmekek megvalakta mivelnek.

ettől fél az ember, hogy egy jót
 alakulhat a mellyet érte, a mellyet
 alig emér, és a mellyet állunk el-
 ve kenshetnek; és a félelem min-
 denkor nagyítja a tárgyakat. A
 nép alapja felül nyughatatlan-
 kodna, és azt hiszi hogy legbá-
 torlagosabb óráiban is nepevelom-
 ben forog.

Amnyival inkább hogy, azok, a
 kik a helyesítő hatalomnak a legz-
 eleve nebben ellenme álltat, nem
 valhatván meg ellensállások, inze-
 vessált indított okais, a népnek
 vessegőisit nevelnek, a mellyoha
 nem fogná tudni igazán ha lez-
 nee veszevelomben vagy nem. De

63.

ugyan az azon leme, hogy vele el-
kerültette a' valóságos veszejeket
a' mellyekre kéőbb kitéte töltetne.

De a' Fővényszerű Tess bizonyán a' Néj,
nek bizonyalmával, a' világot a' tot-
sabb lévén nálla; az abból az ar-
talmas be'nyomásokat, a' mellyeket
bele' öntöttek, kivexhetné, a' mindün
latais le'csillapithatná.

Er a' nagy hatkon, a' mellyel azon
Szargatai fogna birni a' régi Deme
orátriák felett, a' mellyekben a'
Néjnek egy körvesetlen hatalma vult;
mert midön az Orátorok azt életke-
getnek, azon negatívoknak minden
kor követkerésk leme.

De kéint midön a' be'nyomott
vettegeknek nem leme bizonyos
tárgya, akkor azok csak üres kiár-
bálásokot a' csufalkudásokot kü-
nénk

nének; és azoknak is arajó fogonatz
 ja lenne, hogy azok az igazságok
 nak minden rugó tallait megfektet-
 tenek, és minden pilgárokat gígyol-
 merítke' tomének. De ha eren két
 tegeisek, az alapos Fővénység' felőre
 Dulata' alkalmatosságával kár-
 maznának, tehát süketek, gyáko-
 sok, iszonyatosok lennének, és kiz-
 telen változásokat / catastrophes!
 stábnének.

Itajó fogná látói az ember egy
 irtoratos csodasádját, a' melly alatt
 minden ismét egyetlennel fogná
 magát a' Fővénység' erőszakoskádó
 hatalma ellen.

Ha, azon esoben, midőn a' nyugz
 hasaslanságoknak nem lenne beszo-
 nyos tárgya, valamely idegen hárs-
 madh'ig a' Státust fenyegetné,

B.

és az ennek koronájára vagy di-
csőségét vesztelenné vetné; akkor,
a ki eddig intoroffik engednénk a
nagyobbaknak, minden egyesülne
ismén a "szűcsített" hatalom' hatalmára.

Hogy ha ezivakudások az alapsz
fővénnyek' megöröztövése' alkalmazatás
ságával formálódhat volna, és egy
idegen hatalmattal megjelens volna;
tehát itt egy revolutio sáma'na
a' melly az igazság' formájára meg
nem változtatná, sem konstitúciójára:
mert a' revolutio, mellyet a' szabadság
ság formát, nem egyebet, mint a' sa-
badtágnak egy megerősítése.

Egy szabad Nemzetnek lehet egy
szabadittója; egy járom alá' vonatott
Nemzet csak egy más Elnyomót
kaphatna.

Mers

Értes minden ember, a' ki elég erő-
vel bír, annak, a' ki már hasánsalan
Né egy Státusban, elérésére, bír elég-
gel arra nézve is, hogy maga le-
gyen az.

Mint hűgy, a' szabad s' ággal élésre,
szükség hűgy kiki mondhatta ki a'
mit gondolt; is hűgy, a' megtartattak
s'om, szükség még hűgy mindenik kiki
mondhatta a' mit gondolt; sehis egy Pöl-
gár, ebben a' Státusban, mindenek
mondani is ismi joga, a' mit a' Pöl-
vények neki kifejezőleg nem tiltot-
tak volt meg mondani, avagy ismi.

Ez a' Nemes, mindenkor felhevül-
ve, könnyebben vereseshesne passzív-
nál joga, a' mi az ember, l'lkében
soha sem szül nagy következők;
is a' könnyü lenne araknak a' kik azt
kezmányozták, hogy vele valódi isme,

84.

terestei' ellen fogattanak.

Ezen Nemzet felétte rendkívül fog
na' kezeltmi Szabadágát, mivel ez a
Szabadág igazí fogna fogna lenni:
is megakadna, hogy emek álmalma,
vagyonja, jüllés, inkeretis fel fog
na' áldozni; hogy a' magánta' legke-
ményebb terhekkel rakna' meg, s' allyaz
nakkal, a' mellyeket a' legkiszorvalanabb
őjövdelem az ő jobbágyaival el nem
viselsethetne.

Alint hogy pedig ezen Nemzet d'itt
bíronyságon tudva lenne az, hogy küls
ség eredet nyakába vermi, hogy f'iz
letten, azon igen jó romány ség, fer
jében, hogy tovább ne f'iretten, tehát
itt a' terhek nehezebbek lennének
azon terhek' őpre'sinél: az helyett,
hogy vagnak Státusok h'ol az érvés
nézősbenül meghaladja a' rokkat.

Atomab

annak egy bátorságot hirtelen
 ne, mivel a 'maga magának fogna
 kölcsön adni, és maga magának
 fizetni. Et' megeshetne, hogy erá'm-
 ga természetesen orzein je'gű lenne,
 és ellentétben ellen roppant költő-
 gardagságokba hárna foljamatlan,
 a melyeket az ő igazságainak szer-
 méssége és bírválma valószínűségi
 rendelne.

Szabadságának természeténél, job-
 bágaiól lenne kölcsön; és jobbágai-
 nak, kik látnák, hogy hirtelen el lenne
 ne veszte, ha a 'Nemzet meghűdítat-
 na, egy új' indító oka lenne, hogy
 egész orzejéből ábralmarrák annak
 szabadságát.

Ha az a 'Nemzet egy Szegeres
 lakna, nem fogna kiváltságos lenni,
 mivel őt a 'különvált kiváltságnyok
 elgyengít

69.

elgyongyították. Ha a földje ezen
 kéigetek jó lenne, még inkább
 nem lenne kövöltető, mivel hadra
 nem lenne szükség hogy magát gasz-
 tagítsa. És minthogy egyik Pöl-
 gár sem függene a másiktól, minde-
 nik inkább a maga szabadságát, mint
 néhány Pölgároknak, avagy egyedül
 egynek, dicőstőligen dolgozna.

Itt az hadi emberek úgy fognának
 nézetetmi, mint olyan mesterségből
 valók, melly hadiustis gyakran veszte-
 gelmes lehetne, mint emberek, akik
 nek költséltatjai magának a Nemzet-
 nek bajusok; és a pölgári minémie-
 ségek itt fontosabbak lennének.

És a Nemzet, mellyet a békeség
 és a szabadság könnyű természetűvé,
 a mustisv' előisélelektől szabadsá-
 tarme, hajlandó lenne kereskedővé
 lenni. Ha ennek vagy egy lenne ezen

eredetj

eredeti portékák közül, a' mik azon dolgok kétségére kerülnek, a' mellyekre a' mesterségek keresé-
 rat teikén, tehát ügyet intéresek
 tehetne az Eg' oron ajándékainak
 egész kiterjedésében lejendő határ-
 aláira.

Ha az a' Nómrot észak felé fekszik,
 és a' kelleséne feljött- lévő" ólóknek
 egy nagy kármával bírna; minthogy
 ennek sok a' blimától megtapa-
 tott dolgokra lenne küköpe, tehát
 a' déli Nőpekkel egy küköpe, de nagy
 kereskedést folytatna: és kiválarván
 a' Státusokot, a' mellyeknek egy határos
 kereskedéssel kevése, az a' Nómrot
 tal a' mellyet kiválarzott volna, ritkán
 gaton határos alkudásokat terne.

Egy Státusban, hol egy ólókra
 gazdag, rendkívül való, és más ólók-
 ról a' rövatalok kókatlan nagyobb len-
 nének, az ember egy határosot ragy-
 nál

41.

nal szorgalom nélkül bajosan élhetne.
 Sok emberek, utazóknak vagy egé-
 ségeknek palástja alatt, kivetődésnek,
 és a bőrségnek a kölgatig, országa-
 ban is keresésére indulnának.

Egy kereskedő Németnek egy hallata-
 lan nagy számú aprólékos inzeresséi
 vagnak; a tehát bontathatna vagy bo-
 szontóthatna ezen módokon. Ez a német
 a legfőbbképpen feltűnő lenne; és az a már-
 nak koronáján előmonorolást inkább
 eméltetné a méreg, mint a magán
 érdeme.

És annak különben kelid is könnyű
 tűrvényei, a nálla folytatású kereskedés
 része is hajókázásra nézve, olyan sanyar-
 vokat lehetnének, hogy egy tötterre, hogy
 ez a német ellentétéssel kalmárkodik.

Ha ez a német messzire Colóniá-
 kat küldene, inkább figyelmeztet ke-
 reskedésére mint útszájára.

Amishaggy

Minthogy az ember örömet bévési
 másvá azt a mit nálla bévitetve lát,
 tehát ez a Nemzet Colombiai népjel-
 nek a maga saját igazgatás formá-
 ját fogná adni; és ez az igazgatás
 magával vivén a Mexencéi ígét,
 nagy töpeket látva az ember formáz
 látni még az örökben is, hová ez a
 Nemzet lakásotut küldött volt.

Eppen ez a Nemzet máskor megkö-
 dishatott volna egy Komokéi Nemzetet,
 a melyik fekvése kikövének jósá-
 ga, gazdaglágainak terméskete által
 néki irigységet okozott volna; így,
 noha ez a mak a maga tulajdon siva
 vényei's adta, mégis az egy nagy
 függésben tartaná az, oly módon,
 hogy ott a pilgének szaband, és ma-
 ga a Státus rab lenne.

Az meghívott Státusnak egy igen jó
 pilgári igazgatása lenne; ha nem a Nem-

zesek

43.

keresek' jussa ábrát nyomtatva leme;
 és réa' nemzetül nemreze Fővenyeken
 raknának, a' mellyek olyanok lemei
 nek, hogy bűldog alapja csak kegyes
 lemből való és supán egy úrúrt leme
 tartogatás' alatt.

Egy úralkadó' Nemzet egy kiseres
 hadván, és egy nagy kereskedésnek
 birtokában lévén, mindenképpen könz
 ügyü leme annak a' Tengeren erővel
 bírni: és minthogy szabadságának
 fenntartása kívánma', hogy néki ne bi
 gyonék sem helyei, sem örökei, sem
 kárazon sorgei, tehát külsőge leme
 ne egy viri seregbe, a' melly a' beücsöl
 re néve jót állana; és tengeri ereje
 minden más hatalmattá' tengeri
 erején feljül leme; a' mellyeknek külső
 gégek lévén pénzüket a' kárazon
 lévő' hadra fordítani; nem leme többé
 elég pénzük a' tengeri hadra.

A' tengeri úradalom elci'ül fogva az
 ars birtokló' Népekbe egy törvényes

büftek

büszkeséget adott; miell, magatost ké-
pesnek érezvén mindenütt semhosszra
ni, azt hitték hogy hatalmak nem
keskenyebb az Occánál.

É a' Nemzet egy nagy befolyással lehet-
ne az emberjainak ügyeibe. Olyan, midőn
az a' Nemzet nem ferdített hatalmat
hódításra, ugy inkább ~~gyűlölettel~~
~~széles körű gyűlölettel~~
~~széles körű gyűlölettel~~
járnának barátság után, és
félnének inkább gyűlöletigóvól, mint
igazságátinak átkarátlanigóvól, és
belső vergődése nem láthatna az igóvól.

A' helyesített hatalomnak így a' Csema
sorsá, hogy belülről mindig nyugha-
talanitadon, és kivülről becsültefton.

Ha törseme, hogy ez a' Nemzet néz
melly alkalmatosságokkal az alkudo-
zásoknak Európában körépprojává
legyon, tehát ez a' Nemzet egy kevésivel
több jámborsággal, és jó hittel visel-
tetne

telne

75.

tetne itten másoknál, mivel önmű-
 sterei gyakran követelve bűn magok
 viselését igazolni egy Nejtanaival lát,
 munkálkodásaik nem lehetnének
 titkosítógok, és kénytelenek lenné-
 nek erőszakkal egy kevéssel emberse-
 gesebb emberek lenni.

Deon kívülről, mintha egy némely mű-
 don az elvárandó dolgakról felelők len-
 nének a mikor egy alattomos önkésze-
 gés: une conduite désouvenée; külföld-
 ne, tehát rájuk nézve a legbárább-
 gosabb lenne az igazabb önkésze-
 rést.

Ha a Némekkelnek bizonyos időben
 a Némzetnél egy mértékkel lenn határo-
 lett volna, és a Chváracha felmagatrol-
 van a Néjres módos talált volna azok-
 nak lealattomítására; tehát a Nagyk
 lealattomításának pillantója, és azon
 pillantás kiránt, hol a Néj keresőne
 volna ezemi raját határozza, találtant
 volna a végű költségűg' juttatja.

et meg

et meg lehetne, hogy az a' Nömet hajj
 Don egy akaratos hatalom alá vették
 telve lévén, ennek még több allat-
 matossáigokban Syllustát megtartoz-
 ta volna; oly' módon hogy, egy szabad
 igazgatásnak fundamentumán gyalsón
 harántalan igazgatás, for májás szem-
 lélne az ember.

et mi a' Vallást nézi, mint hogy ebben
 a' Státusban mindenik Pölgárnak
 saját akaratja lenne, és következőleg
 saját okok avagy fantáziája által verébe-
 letne; a' törvénye, hogy vagy mindenik igen
 válogatás nélkül vésleltne a' deligiónak
 minden nemei aránt bár minjélek is
 lenne nek azok, arra jutván az egész
 világ, az iralkodó Vallásnak elfuga-
 va vára hajlandó lenne, avagy hogy az
 ember közönvégeten burgó lenne a'
 Vallásnak, oda érén, a' akadályok meg-
 sekedésnek.

et nem lenne lehetetlen, hogy ezen
 Nömetben találatának olyanok
 a' tipnek

H.H.

a' kiknek nem lenne vallása, és a' kik
azonban nem akarnák megkennedni,
hogy keresztiszlomnak a' birtokasmi
ast a' mely Vallást követnek, ha valand
lyikhez tartanak magokat: mert ök
majd észre vették, hogy az életheir
gyonok nem inkább az övék mint
gondolkodások' módjái; és hogy a' mi
egyiket szabadon haszná, a' mászt még
jobban élvezeti.

Ha a' különböző Vallások között vül
na egy a' melyik a' rabkülgarág' asján
működésben volna bevitetném, az is
gyátlóleser fogna lenni; mivel, minthogy
mi a' dolgokból a' kűttetések és azon
hozott járulandók arán, a' melyeket
mi alájok vesünk, isélünk, az is
tehát az a' Vallás a' lélek előtt a' be-
bada'g' képrelesével soha nem fogna
megjétemni.

A' Füzvények azok ellen a' kik az a'
Vallást vallanak, nem lennének véron-

gerők
=

gerők; mert a Kabaddig soha sem ta-
lál fel efféle büntesítést: de azok
olyan jószágok lennének, hogy mind az
a rosszat okozná a mi hideg vérsel
végben mehet.

Ez az módon megtörténhetne, hogy
a Paptágnak olyan keves híve legyen,
hogy a többi Polgároknak többsé-
nének. Így az helyett, hogy megkülö-
nösen a Paptáig, inkább szeretné
a sülti rendbéliel az iszlmi ugyan ezen
terhek, és ez névvel azin egy tar-
tet is formálni: minthogy pedig a Paptáig
mindenkor azon lenne hogy magára
vönnyá a Nép tekintését, magát egy
inkább humyáskodó élet, egy tar-
táskodóbb visélet, és tekintábror
kölcsök által fogná megkülömbös-
tetni.

Ez a Paptáig nem pártfogulhat-
ván a Vallást, sem maga és által nem
pártfogolathatván, a kintkeresés
erő nélkül hitetmi igyekezéssel látni

megna
---

fajna az ember annak iróttalaláll
igen jó munkátot kikerkedni; a jó
Valóság gondviselésének is kijelentés
sének megbizonyítására.

Megförténhetne, hogy az ember an-
nak gyűléseit kijátkoldná; és azt sem
angedné meg, hogy vittá eléseit meg-
jovítsa; és hogy, a szabadságnak
egy eszelenségnél jobba inkább
votné az ember reformátívját süké-
leslenül hagyni, mint megkondvoni
hogy a Paptárs reformátor legyen.

A Népválasztások egy részén s éven
a fundamentális Constitutionnak; állom-
ásokban lemnének mint orálat: de
egy más oldaltól, a Nagyk, azon sa-
badság Országában, a Népközbeboerít-
korokban lemnének; a Karok hat in-
kább különválasztak, is a kemények inkább
ösvélegetedek lemnének.

azok a ritik igazgatónak egy katar-
lommal bizván, a melyek, úgy mondva,
magát

magát emlegeti, és mindennap ujjíja,
inkább a szűrének a sokra, a mik
nékiük hasznosok, mint a sokra kik
öket mulattatják: e szörös itt az
ember kevés udvarosokat, hírelke-
zőket, totalkedőket, végre olyan
féle embereket, a kik a hágyok által
még lelkek' ürességét is fivessestnek,
fugna látni.

Itt az ember nem fugna az om-
bereket talentomai avagy furcsa-
ságai szörös becsülni, hanem valódi
mínemüségét szörös; és ezen nem-
bül csak kettő van, a garidaglakok
és a kemélyes érdem.

Itt egy tartós, nem az hijábaraz
lóság finomságán, hanem a valódi
szűrésteken épült luxus lenne; és az
ember a dolgokban csak a szörös
kettől a sokba helyes sorozat gyönyö-
rűségét fugna keresni.

Itt az

Itt az ember egy nagy bövségben élne, és azonban innen a semmi-
ségnek számkivetése lenne: és
kerem többeknek többje lévén mint
alkalmatosságok az elköltési, az
egy ritka módra fordítanak: és
ezen kémszerben többet mint islel
találtotna.

Elintégg itt az ember a maga
hatalmai mindig elfoglaltak, nem
fogna az ember azon finomsággal
bírní, a mely az hivalkodón igénylő,
és valóságos orre ideje sem jupralenni.

A Dómaitok évenkénti idősze-
kötés az akoratus hatalmi felállítá-
sának is idősakotna. és harakalán
igazgatás kübi a tanyavégot; és a tar-
nyalág kerri a finnyóttágot.

Mind több emberek vagynak egy
kémszerben, a kiknek szükségek va-
gyon egy más közt a kimelkevés.

re

re is a' telítelkedésükre, amél több
csinosság vagyon ott. De inkább az er-
kölcök csinososága mint a' módoké
az, a' mi minket a' barbarus Népek-
től megkülönböztet.

Egy Nemzetnél, hol minden ember
a' maga módján a' Scatus, adminis-
trációjából részes vesken, a' fejé-
nekkel helyességel nem kellene
a' fejfiakkal élni. Ők hat skomer-
mesetek, az az, félénkek lemenek-
er a' félénkség csinátná ki virtus-
sáikat, a' míg a' galantériához sem,
míg sem tudó fejfiak magokat
egy fejlességre tarták, a' mi rétek
hagyná minden szabadságukat
is dologtalanságokat.

Is a' Fővények nem léven hozat-
tatva egy privát személyes inkább
mint másért, mindenik okonachá-
nak nérne magát; is eren. Nemzet,

ben

ben, az emberek inkább frigyetek,
mint pályáztatásnak lemennek.

Ha a' Glima sok embernek egy
nyughatatlan lelket, is társas érelemes
adott volna, ugy egy Országban hal
a' Constitution minden embernek
egy reket nyújtott volna az Igazság
tárból is politikai intenciókat,
sokat fogna az ember a' politikáról
beszélenni; az ember emberre
fogna látni, a' kik élnek abban
történetek, hogy történetekes kámi-
gadtanak, a' melyek a' dolgok' ter-
méte is a' koreneve: nyakabá-
gát, az az, az embernek nére, ha
jósn vagyok. Kámiittől alá vet-
tetve.

Egy szabad Nemzetben, igen gyök-
ron mind egy, ha a' privátok jól
vagy rosszul szenvednek; de ha cesz
vegnék: abból jön a' szabadság, a'

melly

melly ugyan azon csodálatos követés
keresési felület áll.

Eppen így, egy despotai igazgatás-
ban, egyenlileg vesztelményül vagy
rosszul tekintedik az ember, elég ha
tekintedik, hogy az igazgatásnak min-
czipriuma megbántatottan.

Ittan, kik nem tünődésnek sem-
kének kedve után, magokat az ök
kedvére hagyják. Hibben, idővel bíva,
saját elmejük által kinaestatónát:
minden dolgoknak megveszésében
vagy azok arányi utálatnál, ök ke-
véséslenek kemének, bátor anny
nyit akot vagynak azzá nem kemiek.

Egy Dölgör sem felvon egy Dölg-
gárvil is, az a kemény kevéj lenne;
mert a királyok kevéjé fönk fún-
vamentoma az ö függesztéségek-
ben vagyon.

et itabads

85.

et 'Kabad Nómroek büszkéek, a' többiek lehoznak könnyen hijjábaralók.

De azok az oly' büszké emberek igen magoknak élve, gyakran eméreszen emberek' közönsé találnak magokat; gyávák lennének, és az ember nélkül, legtöbb időben, az ártalmatlan gyermekek is büszkeségnek egy csoda' látat veggülesés fagná' látni.

et 'Nomes' caracere kiválsképpen föbéli' munkájokból tettkone meg, a' melyekben az ember sokat olvasott embereket látna, és a' kik mindent egyezveil gondoltak volna.

et 'Fársalkadát' tanít meg minke a' nevestéje' dolgoknak síkreve'selése; a' magánosttáig csinál minke alkalmas sabbá' a' testeknek síkreve'selése. Juny ol'vó' írástait olvasókat lennének; és az ember nálat elég juvenálistát fagná' látni a' míg egy Horatiusra talál volna.

et 'feletrébb hasársalan monarchiák

ben

86.

ban, az Amerikaiok aláírják az igazságot, mivel minden szabadítót az ő mondani: a' felelőbb szabad státusokban, ők aláírják az igazságos és szabadítók miatt, a' mi mindennapi Lakadályokat külvén, minden egy rab, ja képen felelősje elvitéseinek, a' min rabja lenne egy Papotának.

És ők' Pórtói gyakrabban a' salálmány-
nak azon eredeti atrombaságával bírnak,
mint egy bizonyos delicatissim,
mely a'ja az islett; hanem salálmány-
na az ember némely dolgát, a' mi inkább
kiszellőne az Angélo'atikály' orjához,
mint a' Raphäel' gratiájához.

Kolozsváron, 1834-ben, December 17-kén,
kiírta az a' Kolozsvári Cafinnak
adva Bank' Piván Drökátos.

